

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 28 юни 2016 г.
(OR. en)

10715/16

LIMITE

CFSP/PESC 543
CSDP/PSDC 395

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Делегациите
Относно:	Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз

На делегациите се изпраща приложено Глобалната стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз, включително предговор от върховния представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност и резюме на глобална стратегия.

ПРЕДГОВОР ОТ ФЕДЕРИКА МОГЕРИНИ

Върховен представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на
сигурност

Заместник-председател на Европейската комисия

Смисълът на Европейския съюз и самото му съществуване са поставени под въпрос. В действителност обаче нашите граждани и светът повече от всякога се нуждаят от силен Европейски съюз. В нашия по-широк регион нараснаха нестабилността и несигурността. Кризите в пределите на нашите граници и извън тях пряко засягат живота на гражданите ни. В тези трудни времена силен Съюз е този, който мисли стратегически, споделя обща визия и действа единно. Това е вярно в още по-голяма степен след британския референдум. Всъщност ще се наложи да преосмислим как функционира нашият Съюз, но ние знаем много точно за какво да работим. Ние знаем какви са нашите принципи, интереси и приоритети. Това не е моментът за проява на несигурност — Съюзът ни се нуждае от стратегия. Имаме нужда от обща визия и общи действия.

Нито една от страните ни няма силата, нито ресурсите да се справя сама със заплахите и да се възползва сама от възможностите на нашето време. Но като Съюз от почти половин милиард граждани имаме уникален потенциал. Изградили сме чрез дипломатическата си мрежа широкообхватни и задълбочени връзки във всички краища на света. От икономическа гледна точка в световен план ние сме в Г-3. Ние сме най-големият търговски партньор и чуждестранен инвеститор за почти всяка страна в света. Заедно ние инвестираме повече в сътрудничеството за развитие от останалата част от света. Ясно е обаче, че досега не сме използвали пълноценно този потенциал. Огромна част от нашите граждани разбира, че трябва заедно да поемем отговорност за ролята ни в света. Където и да пътувам нашите партньори очакват Европейският съюз да играе основна роля, в т.ч. като гарант на сигурността в глобален мащаб. Ние ще можем да отговорим на нуждите на нашите граждани и да направим партньорствата си ползотворни само ако действаме заедно, единни. Точно това е целта на Глобалната стратегия за европейската външна политика и политика на сигурност.

Думата „глобална“ се използва в по-широк смисъл от географския: тя обхваща и широкия спектър от политики и инструменти, чието прилагане се насърчава в стратегията.

Стратегията се съсредоточава върху военните способности и борбата с тероризма, но в не по-малка степен и върху възможностите за работа, приобщаващите общества и правата на човека. В нея се разглеждат изграждането на мира и устойчивостта на държавите и обществата в Европа и около нея. Европейският съюз винаги се е гордял със своята мека сила и ще продължи да го прави, защото сме най-добрите в тази област. От друга страна, идеята за Европа като за изключително „цивилна сила“ не съответства на променящата се действителност. Например понастоящем Европейският съюз е разположил седемнадесет военни и граждански операции с хиляди мъже и жени, които служат под европейското знаме в името на мира и сигурността — нашата сигурност и сигурността на нашите партньори. За Европа меката и твърдата сила вървят ръка за ръка.

Стратегията подхранва амбициите за стратегическа независимост на Европейския съюз. Това е необходимо, за да можем да защитаваме общите интереси на нашите граждани, както и нашите принципи и ценности. Ние знаем обаче, че тези приоритети ще са по-добре защитени, ако не сме сами. И те ще са най-добре защитени в рамките на международна система, основана на правила и на многостранно сътрудничество. Сега не е времето за глобални полицаи и самотни воители. Нашата външна политика и политика на сигурност трябва да се справя с глобалния натиск и с местната динамика, със световните суперсили, както и с проблема на все по-разединените общества. Съюзът ни ще работи за укрепването на нашите партньори: ще продължим да задълбочаваме трансатлантическата връзка и партньорството си с НАТО, като същевременно установяваме връзки и с нови участници и проучваме нови формати. Ние ще инвестираме в поддържането на регионалния ред и в сътрудничеството между и в рамките на регионите. Освен това ще насърчаваме реформирането на глобалното управление, така че да е адекватно на предизвикателствата на 21-ви век. Нашето участие ще се ръководи от практични и принципни съображения, като ние ще споделяме глобалните отговорности с нашите партньори и ще подпомагаме техните силни страни. Научили сме този урок, че слабостите на нашите съседи и партньори са наши собствени слабости. Така че ще инвестираме в решения, при които всички печелят, и ще се освободим от илюзията, че международната политика може да бъде игра с нулев резултат.

Всичко това ще постави нашите държави членки и всеки гражданин на Съюза ни в по-добра позиция. Тези цели могат да бъдат постигнати само чрез една наистина обединена и ангажирана Европа. Обединяването на всички наши култури в името на общите ни цели и интереси е ежедневно предизвикателство, но от друга страна е и най-голямото ни предимство — в многообразието е и нашата сила.

Нашите интереси са наистина общоевропейски интереси и могат да бъдат прокарани само с общи усилия. Ето защо имаме колективната отговорност да направим от нашия Съюз един по-силен съюз. Хората в Европа се нуждаят от единство на целите между държавите членки и от единство в действията в рамките на нашите политики. В нашия уязвим свят има нужда от по-уверен и отговорен Европейски съюз, необходима е отворена към света и ориентирана към бъдещето европейска външна политика и политика на сигурност. Тази глобална стратегия ще ръководи ежедневната ни работа за изграждането на Съюз, който действително удовлетворява потребностите на своите граждани, техните надежди и стремежи; Съюз, който надгражда голямото постижение — 70 години мир; Съюз, който е достатъчно силен да допринесе за мира и сигурността в нашия регион и в целия свят.

РЕЗЮМЕ

Нужна ни е по-силна Европа. Това заслужават нашите граждани и това очаква останалата част от света.

Живеем във време на екзистенциална криза — в Европейския съюз и извън него. Нашият съюз е застрашен. Нашият европейски проект, който донесе невиджан преди мир, благоденствие и демокрация, се поставя под въпрос. На изток европейската сигурност беше нарушена, а тероризмът и насилието стоварват бича си върху Северна Африка и Близкия изток, както и върху самата Европа. Икономическият растеж все още не може да изпревари демографския растеж в някои части на Африка, в Азия се увеличава напрежението със сигурността, а изменението на климата прибавя допълнителни проблеми. Но това е и време на изключителни възможности. Растежът в световен мащаб, мобилността и технологичният напредък — наред със задълбочаването на нашите партньорства — ни предоставят възможности за развитие и позволяват на все повече хора да се избавят от бедността и да живеят по-дълго и по-свободно. Ние ще се придвижваме в този труден, по-свързан, по-противопоставен и по-сложен свят, водени от нашите общи интереси, принципи и приоритети. Стъпили на ценностите, заложили в Договорите, и поставили нашите многобройни силни страни и исторически постижения в основата на градежа, ние ще се изправим единни, за да построим един по-силен Съюз, който да изиграе своята колективна роля в света.

1. Нашите общи интереси и принципи

Европейският съюз ще утвърждава *мира* и ще гарантира *сигурността* на своите граждани и своята територия. Вътрешната и външната сигурност са все по-преплетени: сигурността у дома зависи от мира отвъд границите ни.

ЕС ще донесе на своите граждани повече *благоденствие*. Благоденствието трябва да бъде споделено и изисква изпълнение на цели за устойчиво развитие в световен мащаб, включително в Европа. За благоденствието на Съюза са нужни силен вътрешен пазар и отворена международна икономическа система и устойчив достъп до световните блага.

ЕС ще укрепи устойчивостта на *демокрациите* в Съюза. Последователното зачитане на нашите ценности ще е определящо за доверието и влиянието, с което се ползваме навън.

ЕС ще работи за *основан на правила световен ред*. Ние сме заинтересовани да утвърждаваме съгласувани правила за предоставяне на глобални публични блага и за допринасяне за един мирен и устойчив свят. ЕС ще работи за основан на правила световен ред, в който ключов принцип ще е многостранното сътрудничество, а централна фигура — ООН.

Ние ще се ръководим от ясни принципи. Те произтичат както от реалистичната оценка на настоящата стратегическа обстановка, така и от идеалистичния стремеж към изграждане на един по-добър свят. Основаният на принципи прагматизъм ще ръководи нашите външни действия през следващите години.

В един по-сложен свят ние трябва да бъдем *единни*. Единствено общата тежест на един истински съюз притежава потенциала да даде сигурност, благоденствие и демокрация на всички свои граждани и да внесе положителна промяна в света.

В един по-свързан свят ЕС ще *взаимодейства* с останалите. Съюзът не може да вдигне подвижния мост, за да избегне външните заплахи. За да утвърждаваме сигурността и благоденствието на своите граждани и да пазим нашите демокрации, ние ще подходим към взаимната зависимост с всичките възможности, предизвикателства и страхове, които носи, като се свързваме с останалата част от света.

В един по-противопоставен свят ЕС ще се ръководи от силно чувство на *отговорност*. Ние ще се ангажираме отговорно в цяла Европа и заобикалящите я региони на изток и на юг. Ще действаме в световен мащаб за преодоляване на първопричините за конфликтите и бедността и ще утвърждаваме правата на човека.

ЕС ще бъде отговорен глобален участник, но отговорността трябва да е споделена. Отговорността върви ръка за ръка с обновяването на нашите външни *партньорства*. Преследвайки целите си, ще търсим съдействието на държави, регионални органи и международни организации. Ще работим с основните партньори, с държави и регионални групи със сходни възгледи. Ще задълбочаваме партньорствата си с гражданското общество и частния сектор като ключови участници в един свързан в мрежа свят.

2. Приоритетите на нашите външни действия

За да отстояваме своите общи интереси, ние ще следваме пет приоритета при спазване на ясни принципи.

Сигурността на нашия съюз: Глобалната стратегия на ЕС започва у дома. Нашият съюз дава възможност на хората да се радват на безпрецедентна сигурност, демокрация и просперитет. Днес обаче тероризмът, хибридните заплахи, изменението на климата, икономическата нестабилност и енергийната несигурност заплашват нашите народи и територия. За да може Европа да гарантира мира и сигурността на своя територия и извън нея, е важно да разполага с необходимото ниво на амбиция и стратегическа автономия. Ето защо ние ще засилим действията си в областта на отбраната, киберпрестъпността, борбата с тероризма, енергетиката и стратегическата комуникация. Държавите членки трябва да превърнат в действия ангажиментите си за взаимопомощ и солидарност, залегнали в Договорите. ЕС ще засили приноса си за колективната сигурност на Европа, като работи в тясно сътрудничество с партньорите си, започвайки с НАТО.

Устойчивост в държавен и обществен план по отношение на Изтока и Юга: В интерес на нашите граждани е да инвестираме в устойчивостта на държавите и общества на изток до Централна Азия и на юг до Централна Африка. Съгласно настоящата политика на разширяване на ЕС е провеждането на убедителен процес на присъединяване, основаващ се на строги и справедливи условия, е от определящо значение за повишаване на устойчивостта на страните от Западните Балкани и на Турция. В рамките на европейската политика за съседство (ЕПС) много хора желаят да изградят по-тесни връзки със Съюза: нашата трайна притегателна сила може да отключи промени в тези страни. Устойчивостта обаче е приоритет и в други страни в рамките на ЕПС и отвъд нея. ЕС ще подпомага различните начини за изграждане на устойчивост, като ще насочва усилията си към най-неотложните случаи на управленска, икономическа, социална и свързана с климата/енергетиката уязвимост, както и ще развива по-ефективни политики по отношение на миграцията за Европа и нейните партньори.

Интегриран подход към конфликтите: Когато избухнат конфликти, съпроводени с насилие, това поставя под заплаха нашите общи жизненоважни интереси. ЕС ще участва практически и принципно в укрепването на мира и утвърждава човешката сигурност чрез интегриран подход. От основно значение е ЕС да прилага „всеобхватния подход към конфликтите и кризите“ чрез съгласувано използване на всички политики, с които разполага. Смисълът и обхватът на този „всеобхватен подход“ обаче ще бъдат разширени. ЕС ще предприема действия на всеки един етап от цикъла на конфликта, като ще действа бързо по линия на предотвратяването, ще реагира по отговорен и решителен начин на кризите, ще инвестира в стабилизиране и ще избягва преждевременното оттегляне при избухване на нова криза. ЕС ще действа на различни равнища на управление: конфликтите като тези в Сирия и Либия имат местно, национално, регионално и световно измерение, по отношение на което трябва да се действа. На последно място, нито един от тези конфликти не може да бъде решен само от нас. Дълготраен мир може да се постигне единствено чрез цялостни споразумения, основани на широки, задълбочени и трайни регионални и международни партньорства, каквито ЕС ще утвърждава и подкрепя.

Регионален ред, основан на сътрудничество: В един свят на глобален натиск и ответна реакция на местно равнище, регионалната динамика излиза на преден план. Доброволните форми на регионално управление предлагат на държавите и народите възможност да управляват по-добре аспектите на сигурността, да пожънат икономически ползи от глобализацията, да изразяват по-пълноценно своите култури и идентичност и да оказват влияние върху световните дела. Това е фундаментален аргумент в полза на мира в самия ЕС и на развитието на Съюза през 21-ви век и това е причината, поради която ние ще подкрепяме регионалния ред, основан на сътрудничество, по света. В различните региони — в Европа, в Средиземноморието, в Близкия изток и Африка, от другата страна на Атлантическия океан, както на север, така и на юг, в Азия и в Арктика — ЕС ще се води от конкретни цели.

Глобално управление за 21-ви век: ЕС работи за световен ред, основан на международното право, който гарантира правата на човека, устойчивото развитие и устойчив достъп до световните блага. Този ангажимент се изразява в стремеж към трансформиране, а не просто запазване на съществуващата система. ЕС ще се стреми към една силна ООН като основа на многостранния правов ред и ще разработва координирани в световен мащаб действия с международни и регионални организации, държавни и недържавни субекти.

3. От визия към действие

Ние ще продължим да следваме приоритетите си чрез съгласувано и координирано мобилизиране на нашите единствени по рода си мрежи, нашата икономическа тежест и всичките ни налични инструменти. За да изпълним целите си обаче, трябва заедно да инвестираме в един надежден, бързо реагиращ и сплотен съюз.

Надежден съюз: Надеждността е от решаващо значение за отговорното участие в световната общност. Надеждността на ЕС зависи от нашето единство, множеството ни постижения, трайната ни притегателна сила, ефективността и последователността на нашите политики и отстояването на ценностите ни. Един по-силен съюз изисква също инвестиции във всички измерения на външната политика. По-конкретно, спешни инвестиции в сигурността и отбраната. Нужен е пълен набор от способности за отбрана, за да реагираме на външните кризи, да изградим капацитета на нашите партньори и да гарантираме сигурността на Европа. Държавите членки запазват суверенитета си по отношение на отбранителните си решения: независимо от това, за да придобият и поддържат редица от тези способности, сътрудничеството в областта на отбраната трябва да стане правило. ЕС ще насърчава систематично сътрудничеството в областта на отбраната и ще се стреми да създаде солидна европейска отбранителна индустрия, която е от основно значение за независимостта на Европа при вземането на решения и предприемането на действия.

Бързо реагиращ съюз: Нашите дипломатически действия трябва да се основават изцяло на Договора от Лисабон. Общата политика за сигурност и отбрана трябва да стане по-гъвкава. Следва да бъдат проучени възможностите за засилено сътрудничество между държавите членки, което би могло да доведе до по-структурирани форми на сътрудничество, при цялостно използване на възможностите, залегнали в Договора от Лисабон. Политиката на развитие също трябва да стане по-гъвкава и съобразена с нашите стратегически приоритети.

Сплотен съюз: Ние трябва да станем по-единни във всички свои външни политики, между държавите членки и институциите на ЕС, както и между международните и външните измерения на нашите политики. Това е особено важно за изпълнението на целите за устойчиво развитие и на политиките по отношение на миграцията и сигурността, по-специално на борбата с тероризма. Ние трябва също системно да вземаме под внимание правата на човека във всички области на политиката и във всички институции, както и въпросите на равенството между половете.

В основата на настоящата стратегия са залегнали визията и амбицията за по-силен Съюз, който желае и е в състояние да донесе положителна промяна за гражданите си и за света. Гражданите ни заслужават един истински Съюз, който да утвърждава общите ни интереси, като действа по отговорен начин и в партньорство с другите участници. От нас сега зависи да претворим това в действия.

ОБЩА ВИЗИЯ, ОБЩИ ДЕЙСТВИЯ: ПО-СИЛНА ЕВРОПА

Глобална стратегия за външната политика и политиката на сигурност на Европейския съюз

Нужна ни е по-силна Европа. Това заслужават нашите граждани и това очаква останалата част от света.

Живеем във време на екзистенциална криза — в Европейския съюз и извън него. Нашият съюз е застрашен. Нашият европейски проект, който донесе невиджани преди мир, благоденствие и демокрация, се поставя под въпрос. На изток европейската сигурност беше нарушена, а тероризмът и насилието стоварват бича си върху Северна Африка и Близкия изток, както и върху самата Европа. Икономическият растеж все още не може да изпревари демографския растеж в някои части на Африка, в Азия се увеличава напрежението със сигурността, а изменението на климата прибавя допълнителни проблеми. Но това е и време на изключителни възможности. Растежът в световен мащаб, мобилността и технологичният напредък — наред със задълбочаването на нашите партньорства — ни предоставят възможности за развитие и позволяват на все повече хора да се избавят от бедността и да живеят по-дълго и по-свободно. Ние ще се придвижваме в този труден, по-свързан, по-противопоставен и по-сложен свят, водени от нашите общи интереси, принципи и приоритети. Стъпили на ценностите, заложили в Договорите, и поставили нашите многобройни силни страни и исторически постижения в основата на градежа, ние ще се изправим единни, за да построим един по-силен Съюз, който да изиграе своята колективна роля в света.

1. ГЛОБАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА УТВЪРЖДАВАНЕ НА ИНТЕРЕСИТЕ НА НАШИТЕ ГРАЖДАНИ

Нашите интереси и нашите ценности вървят ръка за ръка. Имаме интерес да утвърждаваме нашите ценности по света. В същото време нашите основни ценности са залежали в нашите интереси. Мир и сигурност, благоденствие, демокрация и основан на правила световен ред — това са жизненоважните интереси, които стоят в основата на нашите външни действия.

Мир и сигурност

Европейският съюз ще утвърждава мира и ще гарантира сигурността на своите граждани и своята територия. Това означава, че когато работят с партньори, европейците трябва да имат необходимите способности да се защитят и да отстояват своите ангажименти за взаимопомощ и солидарност, залегнали в Договорите. Вътрешната и външната сигурност са все по-преплетени: сигурността у дома обуславя успореден интерес от мира в съседните и заобикалящите ни региони. Това предполага по-широка ангажираност с предотвратяването на конфликти, утвърждаването на човешката сигурност, преодоляването на първопричините за нестабилност и изграждането на един по-безопасен свят.

Благоденствие

ЕС ще донесе на своите граждани повече благоденствие. Това означава да се насърчават растежът, работните места, равенството и безопасната и здравословна среда. Един благоденстващ съюз е предпоставка за една по-силна Европа в света, но същевременно благоденствието трябва да е споделено и изисква изпълнение на целите за устойчиво развитие (ЦУР) в световен мащаб, включително в Европа. Освен това, тъй като се очаква по-големият дял от растежа в световен мащаб в близко бъдеще да се осъществи извън ЕС, търговията и инвестициите ще играят все по-голяма роля за нашето благоденствие: за благоденствието на Съюза са нужни силен вътрешен пазар и отворена международна икономическа система. Имаме интерес пазарите да са справедливи и отворени, да участваме в определянето на глобалните правила за икономиката и околната среда, както и да разполагаме с устойчив достъп до световните блага чрез отворени пътища по море, земя, въздух и в космоса. С оглед на цифровата революция нашето благоденствие зависи и от свободното движение на информацията и глобалните вериги за създаване на стойност, подпомагани от свободен и сигурен интернет.

Демокрация

ЕС ще укрепи устойчивостта на демокрациите в Съюза и ще отстоява ценностите, вдъхновили неговото създаване и развитие. Тези ценности включват утвърждаване на правата на човека, основните свободи и принципите на правовата държава. Те обхващат справедливостта, солидарността, равенството, недискриминацията, плурализма и зачитането на многообразието. Последователното зачитане на нашите ценности във вътрешен план е определящо за доверието и влиянието, с които се ползваме навън. За да запазим качеството на нашите демокрации, ще спазваме националното, европейското и международното право във всички области — като се започне с миграцията и убежището и се стигне до енергетиката, борбата с тероризма и търговията. Да останем верни на нашите ценности е въпрос на правни норми, но също и на морал и идентичност.

Световен ред, основан на правила

ЕС ще работи за основан на правила световен ред, в който ключов принцип ще е многостранното сътрудничество, а централна фигура — Обединените нации. Като съюз на малки до средни държави, нашият общ европейски интерес е да се изправим пред света заедно. Чрез общата ни тежест можем да утвърждаваме съгласувани правила за обуздаване на силовата политика и да допринесем за един мирен, справедлив и благоденстващ свят. Ядреното споразумение с Иран е ярък пример в това отношение. Един многостранен ред, основан на международното право, включително принципите на Хартата на ООН и Всеобщата декларация за правата на човека, е единствената гаранция за мир и сигурност във вътрешен и външен план. Основаният на правила световен ред отключва пълния потенциал на един благоденстващ съюз с отворени икономики и дълбоки глобални връзки и интегрира демократичните ценности в международната система.

2. ПРИНЦИПИТЕ, КОИТО РЪКОВОДЯТ НАШИТЕ ВЪНШНИ ДЕЙСТВИЯ

Ще се ръководим от ясни принципи. Те произтичат както от реалистичната оценка на стратегическата обстановка, така и от идеалистичния стремеж към изграждане на един по-добър свят. Като очертава пътя между Сцила и Харибда, между изоляционизма и непредпазливото вмешателство, ЕС ще даде пример за подражание на света, демонстрирайки отговорност към другите и чувствителност към обстановката. Основаният на принципи прагматизъм ще ръководи нашите външни действия през следващите години.

Единство

В един по-сложен свят на разместване и разсейване на световните сили ЕС трябва да се изправи единен. Никога досега не е било толкова жизненоважно и неотложно да изковем единството като европейци — между институциите, държавите и народите. Никога единството ни не е било толкова застрашено. Заедно ще сме в състояние да постигнем повече, отколкото ако държавите членки действат поотделно или неkoordinирано. Няма сблъсък между националните и европейските интереси. Нашите общи интереси могат да бъдат обслужени единствено чрез обща позиция и общи действия. Единствено общата тежест на един истински съюз притежава потенциала да даде сигурност, благоденствие и демокрация на всички свои граждани и да внесе положителна промяна в света. Най-добре се служи на интересите на нашите граждани чрез единство на целите между държавите членки и сред институциите и единство на действието чрез съвместно прилагане на съгласувани политики.

Свързаност

В един по-свързан свят ЕС ще създава контакти и ще води диалог с останалите. В контекста на световните вериги за създаване на стойност, препускащия технологичен напредък и нарастващата миграция ЕС ще участва пълноценно в глобализирания пазар и в изготвянето на правилата, които го ръководят. Съюзът не може да вдигне подвижния мост, за да избегне външните заплахи. Уединението само ни лишава от възможностите, които предоставя един свързан свят. Влошаването на състоянието на околната среда и недостигът на ресурси не познават граници, нито пък транснационалната престъпност и тероризмът. Външното не може да се отдели от вътрешното. В действителност вътрешните политики често са не повече от справяне с последиците от външната динамика. Ние ще подходим към взаимната зависимост, с всичките възможности, предизвикателства и страхове, които носи, като се свързваме и водим диалог с останалата част от света.

Отговорност

В един по-противопоставен свят ЕС ще се ръководи от силно чувство на отговорност. Кризите не могат да бъдат разрешени с магическа пръчица: няма готова рецепта за налагане на решения навсякъде. Отговорното участие обаче може да донесе положителна промяна. Ето защо ще действаме бързо за предотвратяване на ожесточени конфликти, ще сме в състояние и готовност да реагираме по отговорен, но решителен начин на кризи, ще играем ролята на посредници за споразумения, основани на местен ангажимент, и ще се ангажираме дългосрочно. Ще поемаме отговорност преди всичко в Европа и заобикалящите я региони, като същевременно предприемаме целенасочени действия в по-отдалечени държави. Ще действаме в световен мащаб за преодоляване на първопричините за конфликтите и бедността и отстояване на неделимостта и универсалността на правата на човека.

Партньорство

ЕС ще бъде отговорен глобален участник, но отговорността трябва да е споделена и изисква да бъдат вложени усилия в нашите партньорства. Споделената отговорност ще бъде нашият ръководен принцип в изграждането на световен ред, основан на правила. Преследвайки целите си, ще установяваме контакти с държави, регионални органи и международни организации. Ще работим с основните партньори, с държави и регионални образувания със сходни възгледи. Ще работим в партньорство избирателно с участниците, чието сътрудничество е необходимо за предоставянето на глобалните обществени блага и посрещането на общите предизвикателства. Ще задълбочаваме партньорствата си с гражданското общество и частния сектор като ключови участници в един свързан в мрежа свят. Ще го постигаме чрез диалог и подкрепа, но и чрез по-новаторски форми на свързване.

3. ПРИОРИТЕТИТЕ НА НАШИТЕ ВЪНШНИ ДЕЙСТВИЯ

За да отстояваме своите общи интереси, ние ще следваме пет широки приоритета при спазване на ясни принципи.

3.1 Сигурността на нашия съюз

Глобалната стратегия на ЕС започва у дома. Вече десетилетия наред нашият съюз дава възможност на хората да се радват на безпрецедентна сигурност, демокрация и просперитет. През идните години ние ще доразвием тези постижения. Днес обаче тероризмът, хибридните заплахи, изменението на климата, икономическата нестабилност и енергийната несигурност заплашват нашите народи и територия. Политиката на страха подлага на изпитания европейските ценности и европейския начин на живот. За да съхраним и доразвием онова, което вече сме постигнали, е необходима решителна промяна. За да гарантираме своята сигурност, да укрепим благоденствието си и да съхраним своята демокрация, ние ще засилим дейността си в областта на сигурността и отбраната при пълно спазване на правата на човека и принципите на правовата държава. Трябва да претворим в дела своите ангажменти за взаимопомощ и солидарност и да допринесем повече за колективната сигурност на Европа, като следваме пет направления на действие.

Сигурност и отбрана

Като европейци трябва да сме по-отговорни към своята сигурност. Трябва да сме готови и в състояние да възпираме и да отблъскваме външните заплахи и да се защитаваме от тях. Ако НАТО съществува, за да отбранява от външни нападения своите членове, повечето от които са европейски държави, европейците трябва да бъдат по-добре подготвени, обучени и организирани, за да могат да дадат решителен принос към тези колективни усилия, както и да действат самостоятелно, ако и когато това е необходимо. За да може Европа да утвърждава мира и да гарантира сигурността на своя територия и извън нея, е важно да разполага с необходимото ниво на амбиция и стратегическа автономия.

Европейците трябва да могат да защитават Европа, да реагират на външни кризи и да помагат на партньорите си да развиват своите способности в областта на сигурността и отбраната, като изпълняват тези задачи в сътрудничество с останалите. Наред с управлението на външни кризи и изграждането на капацитет, ЕС следва да е в състояние също да защитава своите институции и при поискване да оказва помощ за защитата на своите членове. Това означава да изпълняваме ангажиментите си за взаимопомощ и солидарност и включва борба с вътрешните и външните предизвикателства, като тероризъм, хибридни заплахи, кибер- и енергийна сигурност, организирана престъпност и управление на външните граници. Например мисиите и операциите по линия на общата политика за сигурност и отбрана (ОПСО) могат да изпълняват дейности успоредно с европейската гранична и брегова охрана и специализираните агенции на ЕС за укрепване защитата на границите и морската сигурност с цел спасяване на живота на повече хора, борба с трансграничната престъпност и разбиване на трафикантските мрежи.

По отношение на колективната отбрана НАТО продължава да е основната рамка за повечето държави членки. Същевременно отношенията между ЕС и НАТО не следва да предопределят политиката за сигурност и отбрана на онези държави членки, които не са част от НАТО. Затова ЕС ще задълбочи сътрудничеството със Северноатлантическия алианс в духа на взаимното допълване, синергията и пълното зачитане на институционалната рамка, приобщаването и автономията за вземане на решения на двете организации. В това отношение ЕС трябва да се укрепи като общност на сигурността: европейските усилия в сферата на сигурността и отбраната следва да дадат възможност на ЕС да действа самостоятелно, като същевременно допринася за действията на НАТО и предприема такива в сътрудничество с него. По-надеждната европейска отбрана е от съществено значение и за доброто трансатлантическо партньорство със САЩ.

Държавите членки се нуждаят от технологични и промишлени средства за придобиване и поддържане на тези възможности, които са в основата на способността им да действат самостоятелно. Въпреки че отбранителната политика и изразходването на средства за отбрана продължават да бъдат национална компетентност, никоя държава членка не може да си позволи да прави това самостоятелно: изисква се съгласувано и кооперативно усилие. Задълбочаването на сътрудничеството в областта на отбраната води до взаимна съвместимост, ефективност, резултатност и доверие: то засилва ефекта от средствата, изразходвани за отбрана. Разработването и поддържането на отбранителен капацитет изискват инвестиции и оптимизиране на използването на националните ресурси чрез по-задълбочено сътрудничество.

ЕС ще подпомага държавите членки и ще увеличи приноса си за сигурността и отбраната на Европа в съответствие с Договорите. Постепенното синхронизиране и взаимното приспособяване на националните цикли на планиране в областта на отбраната и на практиките в сферата на развитието на способностите могат да подобрят стратегическото сближаване между държавите членки. Финансирането от Съюза в подкрепа на научните изследвания и технологиите и на многонационалното сътрудничество в сферата на отбраната, както и пълното използване на потенциала на Европейската агенция по отбрана, са основните предпоставки за общоевропейски усилия в областта на сигурността и отбраната, подкрепени от силна европейска отбранителна промишленост.

Борба с тероризма

На територията на Европа и извън нея бяха извършени мащабни терористични атаки. За борбата с тероризма от ключово значение са увеличението на инвестициите и укрепването на солидарността. Затова ще насърчаваме засилването на обмена на информация и на сътрудничеството в областта на разузнаването между държавите членки и агенциите на ЕС. Това предполага подаване на общи сигнали за тревога в областта на насилствения екстремизъм, терористичните мрежи и чуждестранните бойци терористи, както и мониторинг и премахване на незаконното съдържание от средствата за комуникация. Наред с това ЕС ще подкрепя бързото възстановяване на държавите членки в случай на нападения чрез повече усилия в областта на сигурността на доставките, защитата на критичната инфраструктура и чрез укрепване на доброволната рамка за управление на кризи в киберпространството. Ще задълбочим дейността си в сферата на образованието, общуването, културата, младежта и спорта като отпор на насилствения екстремизъм. Ще работим за борбата с радикализацията, като разширим нашите партньорства с гражданското общество, социалните партньори, частния сектор и жертвите на тероризма, както и чрез диалог между религиите и културите. Но което е най-важно – ЕС ще отстоява своите ценности както на своя територия, така и навън: това е най-силната противоотрова, която имаме срещу насилствения екстремизъм. Освен това ще продължим да развиваме сътрудничеството за борба с тероризма, съобразено с човешките права, с региони и страни като Северна Африка, Близкия изток, Западните Балкани и Турция, и ще работим с партньори от целия свят за обмен на добри практики и разработване на съвместни програми за противодействие на насилствения екстремизъм и радикализацията.

Киберсигурност

ЕС ще отделя повече внимание на киберсигурността посредством осигуряване на повече възможности за ЕС и чрез съдействие на държавите членки да се защитават срещу киберзаплахите, като същевременно киберпространството продължи да бъде отворено, свободно и безопасно. Това предполага укрепване на технологичните способности, целящи намаляване на заплахите и устойчивост на критичните инфраструктури, мрежи и услуги, и намаляване на киберпрестъпността. Това означава поощряване на иновативните системи за информационни и комуникационни технологии (ИКТ), които гарантират наличността и целостта на данните, като същевременно се гарантира сигурността в европейското цифрово пространство посредством целесъобразни политики за местоположението на съхранение на данните и сертифицирането на цифровите продукти и услуги. Това изисква кибервъпросите да присъстват във всички области на политиката, мисиите и операциите по линия на ОПСО да съдържат повече киберелементи, както и да продължи разработването на платформи за сътрудничество. ЕС ще подкрепя политическото, оперативното и техническото сътрудничество между държавите членки по въпросите на киберпространството, по-специално в областта на анализа и управлението на последствията, и ще насърчава съвместните оценки, изготвяни от структурите на ЕС и съответните институции в държавите членки. ЕС ще насърчава сътрудничеството в областта на киберсигурността с ключови партньори като САЩ и НАТО. Освен това ответните действия на ЕС ще залегнат в основата на стабилни публично-частни партньорства. Сътрудничеството и обменът на информация между държавите членки, институциите, частния сектор и гражданското общество могат да доведат до създаването на обща култура в областта на киберсигурността и до повишаване на подготвеността за евентуални киберсмущения и атаки.

Енергийна сигурност

Енергийният съюз представлява интегрирано усилие за работа по вътрешното и външното измерение на европейската енергийна сигурност. В съответствие с целите на енергийния съюз ЕС ще се стреми към диверсификация на своите енергийни източници, маршрути и доставчици, особено в газовия сектор, както и към утвърждаване в трети страни на най-високите стандарти за ядрена безопасност. С помощта на нашата енергийна дипломация ще укрепим своите отношения в световен мащаб с надеждни страни, произвеждащи или транзитиращи енергия, и ще подкрепяме създаването на инфраструктура, която да позволи на диверсифицирани източници да получат достъп до европейските пазари. Правно обвързващите споразумения с трети страни в областта на инфраструктурата обаче могат да имат диференцирано въздействие върху сигурността на доставките в рамките на Съюза или да възпрепятстват функционирането на вътрешния енергиен пазар. Следователно тези споразумения трябва да бъдат прозрачни и всяка нова инфраструктура трябва да бъде в пълно съответствие с приложимото право на ЕС, включително третия енергиен пакет. Във вътрешен план ЕС ще работи за постигането на изцяло функциониращ вътрешен енергиен пазар, ще се съсредоточи върху устойчивата енергетика и енергийната ефективност и ще разработи по съгласуван начин инфраструктура за обратен поток, междусистемна свързаност и съхранение на втечнен природен газ.

Стратегическа комуникация

ЕС ще засили своята стратегическа комуникация, инвестициите в публичната дипломация и участието ѝ в различни области с цел приближаване на външната политика на ЕС до гражданите и по-доброто ѝ представяне пред нашите партньори. Ще подобрим последователността и бързината, с които отправяме посланията, отнасящи се до нашите принципи и действия. Освен това ще даваме бърз и подкрепен с факти отпор на всички опити за дезинформация. Ще продължим да насърчаваме съществуването на открита и благоприятстваща търсенето на истината медийна среда в рамките на ЕС и извън него, като си сътрудничим също и с местни партньори, както и чрез социалните медии.

3.2 Устойчивост в държавен и обществен план по отношение на Изтока и Юга

В интерес на нашите граждани е да инвестираме в устойчивостта на държавите и обществата на изток до Централна Азия и на юг до Централна Африка. Несигурността извън нашите граници е заплаха за нашите жизнени интереси. Обратно на това, устойчивостта – способността на държавите и обществата да се реформират, като по този начин устояват на вътрешни и външни кризи или се възстановяват от тях – е от полза както за нас, така и за страните от съседните региони; тя сее семената на устойчивия растеж и жизнеспособността на обществата. Затова заедно със своите партньори ЕС ще утвърждава устойчивостта в регионите, които го заобикалят. Устойчивата държава е сигурна държава, а сигурността е от ключово значение за просперитета и демокрацията. Но и обратното е вярно. С цел гарантиране на трайна сигурност ние ще подкрепяме не само държавните институции. В контекста на целите за устойчиво развитие устойчивостта е по-широко понятие, обхващащо всички хора и цялото общество. В основата на всяка устойчива държава лежи устойчивото общество, характеризиращо се с демокрация, доверие в институциите и устойчиво развитие.

Политика на разширяване

Всяка европейска държава, която зачита и насърчава ценностите, залегнали в Договорите, може да кандидатства за членство в Съюза. Провеждането на убедителна политика на разширяване, основаваща се на строги и справедливи условия, е незаменимо средство за повишаване на устойчивостта в съответните държави, с което се гарантира, че модернизацията и демократизацията протичат в съответствие с критериите за присъединяване. Провеждането на убедителна политика на разширяване представлява стратегическа инвестиция в сигурността и просперитета на Европа и вече е допринесло в значителна степен за мира в региони, които са били разкъсвани от война.

В обхвата на настоящата политика на разширяване предизвикателствата на миграцията, енергийната сигурност, тероризма и организираната престъпност са общи за ЕС, Западните Балкани и Турция. На тези предизвикателства може да се даде само съвместен отговор. Въпреки това устойчивостта на тези държави не може да се приема за даденост. ЕС се ползва с изключително влияние във всички тези държави. Ето защо стратегическото предизвикателство за ЕС е да бъдат насърчавани политическите реформи, принципите на правовата държава, икономическото сближаване и добросъседските отношения в Западните Балкани и Турция, като същевременно по последователен начин се осъществява сътрудничество в различни сектори.

Политиката на ЕС спрямо страните кандидатки ще продължи да се основава на ясен, строг и справедлив процес на присъединяване. Акцентът на тази политика ще бъде на първо място върху основните изисквания за членство и тя ще се характеризира с по-голям контрол на реформите, по-ясни изисквания за реформи и обратна връзка от Европейската комисия и държавите членки, както и от местните граждански общества. Същевременно помощта и сътрудничеството на ЕС по отношение на тези държави трябва да доведат до конкретни ползи в настоящия момент и трябва да бъдат добре оповестени. Това означава сътрудничество по отношение на борбата с тероризма, реформата на сектора за сигурност, миграцията, инфраструктурата, енергетиката и климата, задълбочаване на междуличностните контакти и приспособяване на част от помощта на ЕС с цел видимо подобряване на благосъстоянието на гражданите.

Нашите съседи

Устойчивостта на държавата и обществото е стратегическият ни приоритет по отношение на съседните държави. Много държави, които попадат в обхвата на европейската политика за съседство (ЕПС), както на изток, така и на юг желаят да изградят по-тесни връзки със Съюза. Нашата трайна притегателна сила може да отключи промени, без да е насочена срещу нито една държава. Понастоящем в тази група са държави като Тунис и Грузия, чийто успех на проспериращи, мирни и стабилни демокрации ще има отражение в съответните региони. ЕПС отново поема задължение към Източното партньорство и държавите от Южното Средиземноморие, които желаят да изградят по-силни връзки с нас. Ще подкрепяме тези държави при прилагането на споразуменията за асоцииране, включително задълбочените и всеобхватни зони за свободна търговия. Ще потърсим идеи и за допълнително задълбочаване на индивидуализирани партньорства. Възможностите включват създаването на икономическо пространство с държави, прилагащи задълбочени и всеобхватни зони за свободна търговия, разширяването на трансевропейските мрежи и Енергийната общност, както и изграждането на физически и цифрови връзки. Връзките между обществата ще бъдат укрепени и чрез подобряване на мобилността, културен и образователен обмен, сътрудничество в областта на научните изследвания и платформи на гражданското общество. Ще се стремим към постигане на пълноценно участие в програмите и агенциите на ЕС, както и стратегически диалог с оглед да се проправи пътят за по-нататъшното участие на тези държави в ОПСО.

Устойчивостта е стратегически приоритет за източните и южните съседи на ЕС — както в държавите, които искат по-силни връзки с ЕС, така и в онези държави, в рамките на ЕПС и отвъд нея, които не желаят това. ЕС ще подпомага различните начини за изграждане на устойчивост на изток и на юг, като се съсредоточава върху най-сериозните аспекти на нестабилността и набеязва аспектите, в които можем да доведем до значима промяна.

Устойчивост в разположените в съседство региони

ЕС ще прилага многостранен подход по отношение на устойчивостта в съседните ни региони. Въпреки че по същността си репресивните държави се характеризират с нестабилност в дългосрочен план, има много начини за изграждане на приобщаващи, проспериращи и сигурни общества. Поради това ще продължаваме да провеждаме специално насочени политики в подкрепа на приобщаващото и отговорно управление, което е от решаващо значение за борбата с тероризма, корупцията и организираната престъпност, както и за защитата на правата на човека. Репресиите задушават израза на недоволство и маргинализират обществата. Ето защо ЕС ще утвърждава правата на човека чрез диалог и подкрепа, включително в най-тежките случаи. Чрез дългосрочен ангажимент неотстъпно ще се стремим да постигаме напредък в областта на защитата на правата на човека. Ще следваме основани на правата подходи на местно равнище към реформата на секторите на правосъдието, сигурността и отбраната и ще подкрепяме нестабилните държави при изграждането на капацитет, включително в киберпространството. Ще си служим със средствата на развитието, дипломацията и ОПСО и ще гарантираме, че усилията за реформа на сектора за сигурност благоприятстват и подобряват капацитета на нашите партньори за постигане на сигурност в рамките на принципите на правовата държава. Ще си сътрудничим с други международни участници, като координираме работата си по изграждането на капацитет по-специално с ООН и НАТО.

Държавите са устойчиви, когато обществата имат усещането за просперитет и надежди за бъдещето. В духа на целите за устойчиво развитие ЕС ще възприеме съгласуван подход към политиките си в областта на хуманитарната помощ, развитието, миграцията, търговията, инвестициите, инфраструктурата, образованието, здравеопазването и научните изследвания и ще подобри хоризонталната съгласуваност между ЕС и неговите държави членки. Ще се борим с бедността и неравенството, ще разширим достъпа до обществените услуги и социалната сигурност и ще защитаваме възможностите за достоен труд, по-специално за жените и младите хора. Ще насърчаваме и подпомагаме създаването на благоприятна среда за нови усилия в икономическата област, за заетост и приобщаване на маргинализираните групи. Фондовете за развитие следва да стимулират стратегическите инвестиции чрез публично-частни партньорства, подпомагане на устойчивия растеж, създаване на работни места и трансфер на умения и технологии. Ще използваме нашите търговски споразумения, за да подкрепим устойчивото развитие, защитата на правата на човека и основаното на правила управление.

Устойчивостта на обществото ще бъде укрепена чрез задълбочаване на връзките с гражданското общество, особено в усилията му по отношение на отчетността на правителствата. Ще установяваме повече контакти с културни организации, религиозни общности, социални партньори и защитници на правата на човека и ще се противопоставяме на стесняването на пространството за изява на гражданското общество, включително чрез нарушения на свободата на словото и на сдружаването. Положителната промяна може да бъде постигната само на местно равнище и осъществяването ѝ може да отнеме години. Поради това нашият ангажимент към гражданското общество ще бъде дългосрочен. Ще стимулираме устойчивостта на обществото и чрез задълбочаване на работата в областта на образованието, културата и младежта с цел насърчаване на плурализма, съвместното съществуване и уважението.

И накрая, ЕС ще се стреми към повишаване на енергийната и екологичната устойчивост. Едно от основните предизвикателства в съседните ни региони е енергийният преход, който обаче трябва да бъде управляван правилно, за да се избегне създаването на социално напрежение. Изменението на климата и влошаването на състоянието на околната среда изострят потенциалните конфликти поради въздействието им върху опустиняването, влошаването на качеството на земите и недостига на вода и храна. Провеждани успоредно с усилията за реформа на сектора за сигурност, политиките за реформи в секторите на енергетиката и околната среда могат да подпомогнат страните партньори по пътя към енергийния преход и действията в областта на климата. Чрез тези усилия ще насърчаваме либерализирането в областта на енергетиката, разработването на възобновяеми енергийни източници, по-доброто регулиране и трансфера на технологии, заедно със смекчаването на последиците от изменението на климата и адаптирането към него. Освен това ще подкрепим правителствата при изготвянето на устойчиви отговори във връзка с производството на храни и потреблението на вода и енергия чрез сътрудничество за развитие, както и дипломатическо и научно сътрудничество.

По-ефективна миграционна политика

При действията ни за постигане на устойчивост специален акцент ще бъде поставен върху държавите на произход и транзитно преминаване на мигранти и бежанци. Значително ще увеличим хуманитарните усилия в тези държави, като се съсредоточим върху въпросите на образованието, жените и децата. Заедно с държавите на произход и транзитно преминаване ще разработим общи и индивидуализирани подходи към миграцията, включващи развитие, дипломация, мобилност, законна миграция, управление на границите, обратно приемане и връщане. По линия на развитието, доверителните фондове, превантивната дипломация и посредничеството ще работим с държавите на произход, за да разгледаме и предотвратим първопричините за разселванията, да управляваме миграцията и да противодействаме на трансграничната престъпност. Ще оказваме подкрепа на държавите на транзитно преминаване чрез подобряване на капацитета в областта на приемането и убежището и чрез действия за образование, професионално обучение и възможности за препитание на мигрантите. Трябва да пресечем незаконните потоци чрез по-ефективен процес на връщане, както и чрез редовни канали за мобилност на хората. Това означава укрепване и прилагане на съществуващите канали за законна и кръгова миграция. Това включва и действия за по-ефективна обща европейска система за убежище, която утвърждава правото да се търси убежище, като гарантира безопасно, регулирано и законно пристигане на бежанците, търсещи международна закрила в ЕС. Същевременно ще работим с международните си партньори за постигане на споделени отговорности и солидарност в световен план. Ще установим по-ефективни партньорства за управление на миграцията с агенциите на ООН, новите участници, регионалните организации, гражданското общество и местните общности.

3.3 Интегриран подход към конфликти и кризи

Все по-често наблюдаваме избухването на ожесточени конфликти в нестабилни държави. Тези кризи и предизвиканото от тях неописуемо насилие и човешко страдание застрашават споделените ни жизненоважни интереси. ЕС ще участва практически и принципно в укрепването на мира, като насочи усилията в заобикалящите го от изток и юг региони, а ангажираността отвъд тези области ще се разглежда за всеки отделен случай. ЕС ще утвърждава човешката сигурност чрез интегриран подход.

Всички тези конфликти имат множество измерения — от сигурност до аспекти, свързани с пола, от управление до икономика. От основно значение е да се прилага *многоизмерен* подход чрез използването на всички налични политики и инструменти, насочени към предотвратяване, управление и разрешаване на конфликти. Всеобхватният подход, обаче, ще бъде допълнително разширен. Няма бързо решение за нито един от тези конфликти. Опитът в Сомалия, Мали, Афганистан и другаде подчертава продължителния им характер. Ето защо ЕС ще следва *многоетапен* подход, като предприема действия на всеки един етап от цикъла на конфликта. Ще инвестираме в предотвратяване, разрешаване и стабилизиране, като избягваме преждевременното оттегляне при избухване на нова криза другаде. Поради това ЕС ще се ангажира допълнително с разрешаването на продължителни конфликти в държавите от Източното партньорство. Нито един от тези конфликти не се разиграва на едно-единствено равнище на управление. Конфликти като тези в Сирия и Либия често избухват локално, но напластяванията в национален, регионален и световен план ги усложняват в такава степен. Ето защо ЕС ще следва *многостепенен* подход към конфликтите, като предприема действия на местно, национално, регионално и световно равнище. На последно място, нито един от тези конфликти не може да бъде решен само от ЕС. Ще следваме *многостранен* подход с привличането на всички тези, които участват в конфликта и са необходими за разрешаването му. Ще си партнираме по-системно на място с регионалните и международните организации, двустранните донори и гражданското общество. Ще се търси също засилено сътрудничество на регионално и международно равнище. Дълготраен мир може да се постигне единствено чрез цялостни споразумения, основани на широки, задълбочени и трайни регионални и международни партньорства.

Превантивен мир

Отдавна известен факт е, че предотвратяването на конфликти е по-ефикасно и ефективно от ангажирането с кризи след избухването им. Ако един конфликт наистина избухне, обикновено с времето той става все по-неразрешим. ЕС е показал добри резултати при превантивното укрепване на мира и дипломация. Ето защо ще удвоим усилията си за предотвратяване чрез наблюдение на първопричини като нарушенията на правата на човека, неравенството, натиска върху ресурсите и изменението на климата, което умножава заплахите, тъй като обостря недостига на вода и храна, пандемии и разселванията.

Ранното предупреждение не е от особена полза освен ако не е последвано от ранни действия. Това предполага редовни доклади и предложения до Съвета, ангажимент към превантивна дипломация и посредничество чрез мобилизиране на делегациите и специалните представители на ЕС и задълбочаване на партньорството с гражданското общество. Трябва да разработим политическа култура за по-ранно предприемане на действия в отговор на опасност от ожесточен конфликт.

Сигурност и стабилизация

ЕС ще се ангажира по-системно със свързаните със сигурността измерения на тези конфликти. При пълно зачитане на международното право, европейската сигурност и отбрана трябва да бъде по-добре осигурена, за да укрепва мира, гарантира сигурността и защитава човешкия живот, най-вече на гражданското население. ЕС трябва да може да предприема бързи, отговорни и решителни действия в отговор на кризи, особено в подкрепа на борбата с тероризма. Трябва да може да обезпечава сигурността, когато са постигнати мирни споразумения и са установени или се установяват преходни правителства. Ако такива не са постигнати, ЕС следва да има готовност да подкрепя и подпомага консолидирането на случаите на прекратяване на огъня по места, като проправя пътя към изграждането на капацитет. Същевременно чрез съгласувано използване на вътрешните и външните политики ЕС трябва да преодолява евентуалните ефекти на разпространение на несигурността от такива конфликти, което варира от трафик и контрабанда до тероризъм.

При възникване на перспективи за стабилизация ЕС трябва осигури възможност легитимните институции бързо да предоставят основни услуги и сигурност на местното население, като се намали опасността от възобновяване на насилието и се даде възможност за връщане на разселените лица. Поради това ще се стремим да преодолеем празнотите в ответните ни действия между момента на прекратяване на насилието и дългосрочното възстановяване и да развием ангажираност с двойствен характер — сигурност и развитие.

Уреждане на конфликти

Всяка държава в конфликт трябва да изгради отново своя социален договор между държавата и гражданите. Съюзът ще подпомага тези усилия, като насърчава приобщаващото управление на всички равнища. Когато „центърът“ е нарушен, действия само отгоре-надолу имат ограничено въздействие. Приобщаващото политическо решение изисква действия на всички равнища. Чрез ОПСО, развитие и специализирани финансови инструменти ще смесим усилията отгоре-надолу и отдолу-нагоре, като насърчаваме градивните елементи на устойчивата държавност, основаващи се на местните участници. Действията на местно равнище — напр. с местните органи и общини — може да спомогнат за предоставянето на основни услуги на гражданите и позволяват задълбочена ангажираност с утвърденото гражданско общество. Действията в тази насока ще подобрят и знанията ни за местните условия, като ни помогнат при разграничаването между групите, с които ще разговаряме, без да подпомагаме, и тези, които активно ще подпомагаме като защитници на човешката сигурност и помирението.

ЕС ще насърчава приобщаващото управление на всички равнища и като посредници и способства контактите. Същевременно ще разработим по-творчески подходи към дипломатията. Това означава също насърчаване на ролята на жените при усилията за мир — от прилагане на Резолуцията на СС на ООН за жените, мира и сигурността до подобряване на баланса между половете във вътрешен за ЕС план. Това предполага по-системно използване на културна, междурелигиозна, научна и икономическа дипломатия в условия на конфликти.

Политическа икономика на мира

ЕС ще насърчава среда, в която легитимната икономика може да се установи и да се консолидира. При ожесточен конфликт това означава гарантиране на достъп до хуманитарна помощ, за да се позволи предоставянето на основни стоки и услуги. Това означава също действия за прекратяване на политическата икономика на войната и създаване на възможности за легитимни средства за препитание. За това е необходимо повече единодействие между хуманитарната помощ и помощта за развитие, което да канализира подкрепата ни за предоставяне на здравеопазване, образование, закрила, основни стоки и легитимна заетост. При възникване на перспективи за стабилизация търговията и развитието, в единодействие, могат да обусловят дългосрочното укрепване на мира.

Ограничителните мерки, съчетани с дипломация, са основните инструменти за постигане на промяна по мирен път. Те могат да изпълняват основна роля за възпиране, предотвратяване и разрешаване на конфликти. Интелигентните санкции, при зачитане на международното право и правото на ЕС, ще бъдат внимателно калибрирани и наблюдавани, за да се подпомага легитимната икономика и да се избягват щетите за местните общества. В борбата с престъпната икономика на войната ЕС трябва също да модернизират политиката си за контрол на износа на изделия с двойна употреба и за борба с незаконния трафик на паметници на културата и природни ресурси.

3.4 Регионален ред, основан на сътрудничество

В един свят на глобален натиск и ответна реакция на местно равнище, регионалната динамика излиза на преден план. Като комплексни мрежи на сила, взаимодействие и идентичност, регионите са жизненоважни пространства на управление в един децентрализиран свят. Доброволните форми на регионално управление предлагат на държавите и народите възможност да управляват по-добре аспектите на сигурността, да пожънат икономически ползи от глобализацията, да изразяват по-пълноценно своите култури и идентичност и да оказват влияние върху световните дела. Това е фундаментален аргумент в полза на мира в самия ЕС и на развитието на Съюза през 21-ви век. Ето защо ще насърчаваме и поддържаме регионалния ред, основан на сътрудничество, навсякъде по света, включително в областите, където разделението е най-силно. Регионалният ред няма само една форма. Когато това е възможно и съответства на интересите ни, ЕС ще подкрепя регионалните организации. Няма да се стремим към износ на собствения си модел, а по-скоро ще търсим вдъхновение на реципрочна основа от различен регионален опит. Същевременно регионалният ред, основан на сътрудничество, не се създава само от организации. Той обхваща смесица от двустранни, подрегионални, регионални и междурегионални отношения. Освен това този ред изтъква ролята на глобалните участници, обвързана с усилията за сътрудничество на регионалните участници. Взети заедно те могат да се справят с транснационални конфликти и предизвикателства и да оползотворяват възможности. В различните региони по света ЕС ще се ръководи от специфични цели. Във всички региони ще инвестираме в отношения на сътрудничество, за да стимулираме поемането на споделени глобални отговорности.

Европейски ред в областта на сигурността

Суверенитетът, независимостта и териториалната цялост на държавите, ненарушимостта на границите и мирното уреждане на спорове са ключови елементи на европейския ред в областта на сигурността. Тези принципи важат за всички държави, както в границите на ЕС, така и извън него.

Същевременно мирът и стабилността в Европа вече не се разглеждат като даденост. Нарушаването на международното право от страна на Русия и дестабилизацията на Украйна, наред с продължителните конфликти в широкия Черноморски регион, са предизвикателство за самата същност на европейския ред в областта на сигурността. ЕС ще бъде единен в отстояването на международното право, демокрацията, правата на човека, сътрудничеството и правото на всяка държава свободно да избира бъдещето си.

Управлението на отношенията с Русия представлява ключово стратегическо предизвикателство. Прилагането на последователен и единен подход трябва да продължи да бъде основен елемент от политиката на ЕС спрямо Русия. Предпоставка за настъпването на съществени промени в отношенията между ЕС и Русия е пълното зачитане на международното право и принципите, които стоят в основата на европейския ред в областта на сигурността, включително Заключителният акт от Хелзинки и Парижката харта. Няма да признаем незаконното анексиране на Крим от Русия, нито ще приемем дестабилизирането на източна Украйна. Ще укрепим ЕС, ще повишим устойчивостта на своите източни съседи и ще отстояваме правото им свободно да определят подхода си спрямо ЕС. Същевременно ЕС и Русия са взаимнозависими. Ето защо заедно с Русия ще обсъдим разногласията и ще си сътрудничим, ако и когато интересите ни съвпадат. Наред с тези външнополитически въпроси, по които си сътрудничим понастоящем, би могло да се пристъпи към селективна ангажираност по въпроси, които са и от европейски интерес, включително климат, Арктика, морска сигурност, образование, научни изследвания и трансгранично сътрудничество. Тази ангажираност следва да обхване и задълбочаване на връзките между обществата чрез улесняване на пътуването на студенти, представители на гражданското общество и бизнеса.

В региона ЕС ще активизира сътрудничеството си със Съвета на Европа и Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа. ОССЕ, европейска организация, която обхваща и Централна Азия и има трансатлантическа връзка, стои в основата на европейския ред в областта на сигурността. ЕС ще укрепва приноса си в рамките на ОССЕ и сътрудничеството си с нея като стълб на европейската сигурност.

Мир и просперитет в Средиземноморието, Близкия изток и Африка

Средиземноморието, Близкият изток и части от Африка на юг от Сахара преживяват период на размирици, резултатът от който вероятно ще стане известен след десетилетия.

Разрешаването на конфликти и стимулирането на развитието и правата на човека на юг са от съществено значение за преодоляване на заплахата от тероризъм, предизвикателствата на демографията, миграцията и изменението на климата, и за оползотворяване на възможността за споделен просперитет. ЕС ще активизира подкрепата си за регионални и подрегионални организации в Африка и Близкия изток, както и функционални формати на сътрудничество в региона, и сътрудничеството си тях. Същевременно регионалните организации не обхващат цялата съответна динамика, а някои от тях отразяват съществуващи разделения. Ето защо ще действваме гъвкаво, за да съдействаме за преодоляване на разделенията и в подкрепа на регионалните участници с цел постигане на конкретни резултати. Това ще бъде осъществено чрез мобилизиране на нашите политики и рамки в двустранен и многостранен план, както и чрез партньорство с представителите на гражданското общество в региона.

ЕС ще следва пет линии на действие. Първо, в региона на Магреб и Близкия изток ЕС ще подкрепя функционалното многостранно сътрудничество. Ще подкрепим практическото сътрудничество, включително чрез Съюза за Средиземноморието, по въпроси като сигурността на границите, трафика, борбата с тероризма, неразпространението, достъпа до питейна вода и продоволствената сигурност, енергетиката и климата, инфраструктурата и управлението на бедствия. Ще насърчаваме диалога и преговорите по регионални конфликти като тези в Сирия и Либия. Относно израело-палестинския конфликт ЕС ще работи в тясно сътрудничество с Четворката, Арабската лига и с всички ключови заинтересовани страни за запазване на перспективата за намиране на трайно решение, основано на две държави въз основа на границите от 1967 г., с равностойна замяна на земя, и за възстановяване на условията за водене на преговори по същество. Наред с това ЕС ще утвърждава пълното спазване на европейското и международното право при задълбочаване на сътрудничеството с Израел и Палестинската власт.

Второ, ЕС ще задълбочи секторното сътрудничество с Турция, като същевременно се стреми към затвърждаване на демокрацията в Турция в съответствие с критериите за присъединяване, включително нормализирането на отношенията с Кипър. Ето защо ЕС ще продължи процеса на присъединяване, като се придържа към стриктни и справедливи условия за присъединяване, като същевременно последователно се ангажира с воденето на диалог по въпросите на борбата с тероризма, регионалната сигурност и бежанците. Наред с това ще работим за постигането на съвременен митнически съюз и либерализиране на визовия режим и ще продължим сътрудничеството с Турция в областта на образованието, енергетиката и транспорта.

Трето, ЕС ще се стреми към балансирано участие в региона на Персийския залив. Съюзът ще продължи да сътрудничи със Съвета за сътрудничество в Персийския залив и с отделни държави от региона. Въз основа на споразумението с Иран относно ядрената програма и неговото прилагане, Съюзът постепенно ще привлече Иран в такива области като търговия, научни изследвания, околна среда, енергетика, борба с трафика, миграция и обмен между обществата. ЕС ще задълбочи диалога с Иран и държавите от Съвета за сътрудничество в Персийския залив по въпросите на регионалните конфликти, правата на човека и борбата с тероризма, като се стреми да предотврати разпространето на съществуващи кризи и да стимулира оформянето на пространство за сътрудничество и дипломация.

Четвърто, в контекста на нарастващите взаимни връзки между Северна Африка и Африка на юг от Сахара, както и между региона на Африканския рог и Близкия изток, ЕС ще подкрепя сътрудничеството между тези подрегиони. Това включва насърчаването на тристранни отношения през Червено море между Европа, Африканския рог и Персийския залив за посрещане на общите предизвикателства, свързани със сигурността, и икономическите възможности. Това означава справяне по систематичен начин с трансграничната динамика в Северна и Западна Африка, регионите на Сахел и езерото Чад, чрез по-тесни връзки с Африканския съюз, Икономическата общност на западноафриканските държави (ECOWAS) и петте държави (Г-5) от Сахел.

Накрая, ще инвестираме в мира и развитието на Африка като инвестиция в собствената ни сигурност и просперитет. Ще активизираме сътрудничеството със и подкрепата за Африканския съюз, както и за ECOWAS, Междуправителствения орган за развитие в Източна Африка и Източноафриканската общност, наред с други. Трябва да засилим усилията си за стимулиране на растежа и създаването на работни места в Африка. Споразуменията за икономическо партньорство могат да дадат тласък на интеграцията и мобилността в Африка и да насърчат пълноправното и справедливо участие на Африка в световните вериги за създаване на стойност. Наред с това е необходим качествен скок на европейските инвестиции в Африка в подкрепа на устойчивото развитие. Ще укрепим още повече връзките между търговската си политика, сътрудничеството за развитие и политиката на сигурност в Африка, и ще обединим усилията в областта на развитието с работата си в сферата на миграцията, здравеопазването, образованието, енергетиката и климата, науката и технологиите, по-конкретно за подобряване на продоволствената сигурност. Ще продължим да подкрепяме усилията за мир и сигурност в Африка, както и да подпомагаме работата на африканските организации в областта на предотвратяването на конфликти, борбата с тероризма и организираната престъпност, миграцията и управлението на границите. Това ще бъде постигнато със средствата на дипломатията, ОПСО и сътрудничеството за развитие, както и чрез доверителни фондове за подпомагане на регионални стратегии.

По-голяма трансатлантическа близост

ЕС ще продължи да инвестира в силните трансатлантически връзки, както на север, така и на юг. Солидното трансатлантическо партньорство чрез НАТО и със Съединените щати и Канада ни помага да засилим устойчивостта си, да се справяме с конфликти и да дадем своя принос за ефективното глобално управление. За своите членове НАТО е солидната основа на евро-атлантическата сигурност вече почти 70 години. Организацията остава най-силният и ефективен военен съюз в света. ЕС ще задълбочи партньорството си с НАТО чрез координирано развитие на отбранителната способност, провеждане на паралелни и синхронизирани учения и взаимно подпомагане на действията за изграждане на капацитета на нашите партньори, борба с хибридните и кибер заплахи и насърчаване на морската сигурност.

Заедно със САЩ ЕС ще се стреми към договаряне на Трансатлантическо партньорство за търговия и инвестиции (ТПТИ). По подобие на Всеобхватното икономическо и търговско споразумение (ВИТС) с Канада, ТПТИ демонстрира трансатлантическата ангажираност към споделени ценности и е сигнал за готовността ни да следваме амбициозна търговска програма, основана на правила. В рамките на по-широката програма за сигурност САЩ ще продължат да бъдат основният ни партньор. ЕС ще задълбочи сътрудничеството си със САЩ и Канада в областта на управлението на кризи, борбата с тероризма, киберпрестъпленията, миграцията, енергетиката и климата.

В останалата част на Атлантическия океан Съюзът ще разшири сътрудничеството и ще изгради по-силни партньорства с Латинска Америка и Карибите въз основа на споделени ценности и интереси. Той ще установи многостранни връзки с Общността на латиноамериканските и карибските държави (CELAC) и с различни регионални групи в зависимост от конкурентните им предимства. Ще засилим политическия диалог и сътрудничеството по въпросите на миграцията, морската сигурност и защитата на живота в океана, изменението на климата и енергетиката, разоръжаването, неразпространението и контрола над въоръженията, и борбата с организираната престъпност и тероризма. Ще се стремим към постигане на споразумение за свободна търговия с Меркосур въз основа на Споразумението за политически диалог и сътрудничество с Куба и ще работим за задълбочаването на социално-икономически връзките с държавите от Латинска Америка и Карибския басейн чрез визови облекчения, студентски обмен, туининг проекти, сътрудничество в областта на научните изследвания и технически проекти. Освен това ще подкрепяме активно преговорите и прилагането на споразумения за мир в региона, както правим в Колумбия.

Свързаност на Азия

Има пряка връзка между европейското благоденствие и сигурността в Азия. Предвид икономическото значение на Азия за ЕС, както и на ЕС за Азия, мирът и стабилността в Азия са предпоставка за нашето благоденствие. Ще задълбочим икономическата дипломация и ще засилим ролята си в областта на сигурността в Азия.

ЕС ще работи с Китай въз основа на зачитането на принципите на правовата държава както в национален, така и в международен план. Ще следваме съгласуван подход спрямо стремежите на Китай за свързаност на запад, като използваме максимално потенциала на платформата за свързаност между ЕС и Китай, срещата „Азия-Европа“ (ASEM) и диалога ЕС—АСЕАН. ЕС ще задълбочи и търговията и инвестициите с Китай, като се стреми към равнопоставеност, подходяща защита на правата на интелектуална собственост, засилване на сътрудничеството в областта на високите технологии и диалог относно икономическите реформи, правата на човека и борбата с изменението на климата. Успоредно с това ЕС ще задълбочи икономическата си дипломация в региона, като работи за амбициозни споразумения за свободна търговия със стратегически партньори като Япония и Индия, както и с държавите от АСЕАН, с цел евентуално споразумение между ЕС и АСЕАН.

Освен това ще разработим по-политически подход към Азия, като се стремим към увеличаване на практическия принос за сигурността в Азия. Ще разширим партньорствата си, включително в областта на сигурността, с Япония, Република Корея, Индонезия и други. Ще продължим да подкрепяме процесите на държавно изграждане и помирение в Афганистан заедно с регионалните и международните ни партньори. Ще насърчаваме неразпространението на Корейския полуостров. В Източна и Югоизточна Азия ще подкрепяме свободата на корабоплаването, ще заемем твърда позиция по отношение на зачитането на международното право, в т.ч. морското право и неговите арбитражни процедури, и ще насърчаваме мирното разрешаване на морските спорове. Ще допринесем за изграждането на морски капацитет и ще подкрепяме регионална структура на сигурността под ръководството на АСЕАН. В Централна и Южна Азия ще задълбочим сътрудничеството в областта на борбата с тероризма, борбата с трафика на хора и миграцията, както и ще подобрим свързаността в областта на транспорта, търговията и енергетиката. В Индийския и Тихия океан и в Източна Азия ЕС ще утвърждава правата на човека и ще подкрепя демократичния преход в Мианмар/Бирма.

Сътрудничество в Арктика

Като се има предвид, че три държави членки и две държави от Европейското икономическо пространство са арктически държави, ЕС има стратегически интереси в Арктика, която остава район с ниска степен на напрежение, с гарантирано от Арктическият съвет текущо сътрудничество, добре функционираща правна рамка и стабилно сътрудничество в областта на политиката и сигурността. ЕС ще допринася за това чрез по-активна работа за действия по климата и изследвания в областта на околната среда, устойчивото развитие, телекомуникациите и операциите по търсенето и спасяване, както и конкретно сътрудничество с арктическите държави и институции, коренното население и местните общности.

3.5 Глобално управление за 21-ви век:

Отсъствието на световни норми и на средства за тяхното прилагане излага на риск мира и сигурността, просперитета и демокрацията, които са наши жизненоважни интереси. Като се води от ценностите, на които се основава, ЕС работи за световен ред, основан на международното право, включително принципите на Хартата на ООН, които гарантират мира, правата на човека, устойчивото развитие и трайния достъп до общите блага. Този ангажимент се изразява в стремеж към трансформиране, а не просто запазване на съществуващата система. ЕС ще се стреми към една силна ООН като основа на многостранния правов ред и ще разработва координирани в световен мащаб действия с международни и регионални организации, държавни и недържавни субекти.

Реформи: Поемането на ангажимент за световно управление трябва да намери израз в решимост за реформиране на ООН, включително на Съвета за сигурност, и на международните финансови институции. Възпротивяването на реформите може да доведе до отслабване на тези институции и до появата на алтернативни групи в ущърб на всички държави — членки на ЕС. ЕС ще се застъпва за принципите на отчетност, представителност, отговорност, ефикасност и прозрачност. Практическото значение на тези принципи ще бъде подробно представено за всеки от тях. Ще продължим да призоваваме членовете на Съвета за сигурност на ООН да не гласуват против надеждни проекторезолюции за своевременни и решителни действия за предотвратяване или слагане на край на масови жестокости. ЕС ще заздравя своята позиция и ще придобие по-голяма видимост и съгласуваност в рамките на многостранните форуми, по-специално ООН, международните финансови институции и международните правосъдни организации. Ще работим за все по-единно представителство на еврозоната в Международния валутен фонд.

Инвестиции: Вярата в ООН означава да се инвестира в организацията, най-вече в опазването на мира, посредничеството, укрепването на мира и хуманитарните дейности. ЕС и неговите държави членки, които вече са първият донор за хуманитарните агенции на ООН, ще увеличат още повече инвестициите си в тяхната работа. По линия на ОПСО може да се подпомагат и допълват в още по-голяма степен мироопазващите операции на ООН чрез операции по свързване, стабилизиране или други дейности. ЕС също така ще засилва полезните взаимодействия с миротворческите усилия на ООН чрез по-добра координация при планирането, развитието и изтеглянето на мисиите по линия на ОПСО за изграждане на капацитет в нестабилни условия.

Изпълнение: ЕС ще служи за пример, като изпълнява своите ангажменти в областта на устойчивото развитие и изменението на климата. Съюзът ще увеличи финансирането на борбата с изменението на климата, ще стимулира включването на въпросите за климата в многостранните форуми, ще поставя въпроса за предвидения в споразумението от Париж преглед и ще работи за намаляване на разходите за чиста енергия. Целите за устойчиво развитие ще бъдат основа за партньорството след изтичането на Споразумението от Котону и ще бъдат стимул за реформиране на политиката за развитие, включително Европейския консенсус за развитие. Освен това изпълнението на целите за устойчиво развитие ще изисква промяна във всички вътрешни и външни политики, стимулиране на публично-частните партньорства и използване на опита на Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) при предоставянето на техническа помощ и изграждането на капацитет в развиващите се държави и страните със средни доходи.

Задълбочаване: Като най-голямата икономика в света ЕС е движеща сила в световната търговия и инвестиции — области, в които правилата могат да бъдат доразвити. Просперитетът ни зависи от наличието на открита и основана на правила икономическа система с наистина равни условия, което допълнително ще бъде насърчавано от нашата икономическа дипломация. Ще се стремим към всеобхватни споразумения за свободна търговия със САЩ, Япония, Меркосур, Индия, АСЕАН и други като градивни елементи на световната свободна търговия. Основаните на взаимни ползи амбициозни споразумения като ТПТИ и ВИТС могат да допринесат за развитието на международните регулаторни стандарти, защитата на потребителите, както и нормите в областта на труда, околната среда, здравето и безопасността. Новото поколение търговски споразумения, които включват услугите, цифровата икономика, енергетиката и суровините, може да намали правната разпокъсаност и пречките и да регламентира достъпа до природни ресурси. ЕС ще гарантира, че всички търговски споразумения се изготвят така, че да подпомагат връщането на Световната търговска организация (СТО) в центъра на световните преговори. Свързана с интереса на ЕС към една отворена и справедлива икономическа система е и необходимостта от световна морска сигурност и растеж, като се осигуряват отворени и защитени океански и морски пътища, които са от решаващо значение за търговията и достъпа до природни ресурси. ЕС ще допринася за световната морска сигурност, като използва опита си в Индийския океан и Средиземно море и проучва възможностите в Гвинейския залив, Южнокитайско море и протока Малака. В качеството си на фактор, осигуряващ световната морска сигурност, ЕС ще се стреми към допълнително всеобщо приемане и прилагане на Конвенцията на ООН по морско право, включително на механизмите ѝ за уреждане на спорове. Освен това ще насърчаваме опазването и устойчивото използване на морските ресурси и биологичното разнообразие и на растежа на синята икономика, като работим за запълването на правните пропуски и подобряване на знанията и осведомеността за океаните.

Разширяване: Ще се стремим към разширяване на обсега на международните норми, режими и институции. Разпространението на оръжия за масово унищожение и системите за тяхната доставка продължава да бъде растяща заплаха за Европа и останалата част от света. ЕС ще подкрепя категорично разширяването на членството, всеобщото приемане, пълното прилагане и спазването на договорите и режимите за многостранно разоръжаване, неразпространение и контрол над оръжията. Ще използваме всички средства на наше разположение, за да съдействаме за разрешаването на кризите с разпространението, както успешно го направихме в иранската ядрена програма. ЕС ще участва активно в режимите за контрол върху износа, ще засили общите правила, регулиращи политиките на държавите членки за износ на военно оборудване и технологии, включително с двойна употреба, и ще подкрепя органите за контрол на износа в трети държави и техническите органи, които поддържат режими за контрол над оръжията. ЕС също така ще насърчава отговорността за защита, международното хуманитарно право, международното право в областта на правата на човека и международното наказателно право. Ще подкрепяме и Съвета на ООН по правата на човека и ще насърчаваме най-широко приемане на юрисдикцията на Международния наказателен съд и на Международния съд.

Разработване На границата на въпросите от глобално значение трябва да се доразработят правилата за гарантиране на сигурността и устойчивия достъп до световните блага. ЕС ще бъде далновиден участник в кибернетичното пространство чрез осигуряване на защита на нашите критични активи и ценности в света на цифровите технологии, по-специално чрез насърчаване на свободен и сигурен интернет в световен мащаб. Ние ще се ангажираме с кибердипломация и изграждане на капацитет с нашите партньори и ще се стремим към споразумения за отговорно поведение на държавите в киберпространството въз основа на действащото международно право. Ние ще подкрепим многостранното управление на цифровите технологии и глобалната рамка за сътрудничество в областта на киберсигурността при зачитане на свободното движение на информацията. По отношение на космическото пространство ще насърчаваме независимостта и сигурността на нашите базирани в космическото пространство услуги и ще работим за установяване на принципи за отговорно поведение в областта на космическото пространство, което може да доведе до приемането на международен доброволен кодекс за поведение. В областта на енергетиката ще насърчаваме многостранни механизми, насочени към гарантиране на устойчиви енергийни модели, както чрез разработване на наши собствени устойчиви политики, така и чрез задълбочаване на диалога с основните енергийни потребители и производители. По въпросите на здравеопазването ще работим за по-ефективна профилактика, откриване и ответни мерки на глобалните пандемии. Правила в световен мащаб са необходими и в области като биотехнологиите, изкуствения интелект, роботиката и дистанционно управляемите системи, за да се избегнат свързаните с тях рискове за сигурността и да се извлекат икономически ползи. Във всички тези области ЕС ще насърчава обмена със съответните многостранни форуми, за да се даде тласък на разработването на правила и изграждането на партньорства на границата на въпросите от глобално значение.

Партньорство ЕС ще даде пример за глобално управление. Но той не може да го осъществи сам. Той ще изготвя програми, ще осъществява връзки, ще бъде координатор и посредник в рамките на свързани в мрежа участници. Той ще осъществява партньорство с държави и организации, както и с частния сектор и гражданското общество. По голямото мнозинство въпроси на глобалното управление ние ще работим с ООН като рамка на многостранната система и основен партньор на Съюза, с други основни партньори като САЩ, с регионални организации и съмишленици и стратегически партньори от Азия, Африка и Северна и Южна Америка. Освен това ЕС ще инвестира в ключови недържавни участници, по-специално в рамките на гражданското общество. Въпреки нарастващите репресивни мерки, гражданското общество в световен мащаб се разширява и стимулира нови видове дейности. ЕС ще засили средствата за защита и предоставяне на възможности за действие на участниците от гражданското общество, по-специално на правозащитниците, като поддържа жизнено гражданско общество в световен мащаб.

Моделът за постигане на ефективно глобално управление може да варира в отделните случаи. В киберпространството глобалното управление зависи от постепенното съюзяване на държавите, международните организации, промишлеността, гражданското общество и техническите експерти. По въпросите на многостранното сътрудничество в областта на морското дело ЕС ще работи с ООН и нейните специализирани агенции, с НАТО, нашите стратегически партньори и АСЕАН. В областта на хуманитарната дейност, устойчивото развитие и изменението на климата, ЕС ще си сътрудничи с ООН и Г-20, както и с нови донори, с гражданското общество и частния сектор. По отношение на борбата с тероризма ние ще задълбочим диалога с ООН и същевременно ще установим широко партньорство с държавите, регионалните организации, гражданското общество и частния сектор по въпроси като противодействието на насилническия екстремизъм и финансирането на тероризма.

4. ОТ ВИЗИЯ КЪМ ДЕЙСТВИЕ

Ние ще продължим да следваме приоритетите си чрез съгласувано и координирано мобилизиране на нашите единствени по рода си мрежи, нашата икономическа тежест и всичките ни налични инструменти. За да изпълним целите си обаче трябва заедно да инвестираме в един надежден, бързо реагиращ и сплотен Съюз.

Надежден Съюз

Надеждността е от решаващо значение за отговорното участие в световната общност.

Надеждността на ЕС зависи от нашето единство, множеството ни постижения, трайната ни притегателна сила, ефективността и последователността на нашите политики и отстояването на ценностите ни. Един по-силен Съюз изисква инвестиции във всички измерения на външната политика — от научните изследвания и климата до инфраструктурата и мобилността, от търговията и санкциите до дипломацията и развитието.

В този нестабилен свят „меката“ сила не е достатъчна: трябва да укрепим нашата надеждност в областта на сигурността и отбраната. За да отговорим на външните кризи, да изградим капацитета на нашите партньори и да защитим Европа, държавите членки трябва да насочат разходи в достатъчен размер към отбраната, да използват ресурсите възможно най-ефективно и да изпълнят колективния ангажимент за изразходване на 20 % от бюджета за отбрана за осигуряване на оборудване, научноизследователска дейност и технологии. Способностите следва да се развиват при максимална степен на оперативна съвместимост и уеднаквяване и при възможност да се предоставят на разположение за подкрепа на ЕС, НАТО, ООН и други многонационални усилия. Въпреки че в секторната стратегия, която предстои да бъде договорена от Съвета, следва да се доизяснят степените на амбициите в гражданско-военната област, задачите, изискванията и приоритетите в областта на способностите, произтичащи от тази стратегия, някои области вече могат да бъдат открити в съответствие с ангажиментите, поети от Европейския съвет.

Първо, сигурността на Европа зависи от по-добри и споделени оценки на вътрешните и външните заплахи и предизвикателства. Европейците трябва да подобрят наблюдението и контрола на потоците, които имат отражение върху сигурността. Това изисква инвестиции в разузнавателните данни, наблюдението и разузнаването, включително дистанционно управляемите летателни системи, сателитните комуникации, както и автономен достъп до космическото пространство и постоянно наблюдение на Земята. В областта на борбата с тероризма държавите членки трябва да прилагат законодателството относно взривните вещества, огнестрелните оръжия и резервационните данни на пътниците (PNR данни), както и да инвестират в способностите за откриване и трансграничното проследяване на оръжия. Второ, европейците трябва да инвестират в цифровите възможности за обезпечаване сигурността на данните, мрежите и критичната инфраструктура в рамките на европейското цифрово пространство. Ние трябва да развием способности в областта на доверителните цифрови услуги и продукти, както и в кибертехнологиите, за да повишим устойчивостта си. Ние ще продължим да насърчаваме по-големите инвестиции и уменията във всички държави членки чрез съвместни научноизследователски и развойни дейности, обучение, учения и програми за обществени поръчки. Трето, в областта на най-усъвършенстваните военни способности държавите членки се нуждаят от цялото основно оборудване, за да отговорят на външните кризи и да опазят Европа. Това означава, че те трябва да разполагат с целия спектър от сухопътни, военновъздушни, военноморски сили и способности в областта на космическото пространство, включително стратегически инструменти.

За да придобият и поддържат редица от тези способности, държавите членки трябва да се ориентират към сътрудничество в областта на отбраната като принцип. Държавите членки запазват суверенитета си по отношение на отбранителните си решения, но националните отбранителни програми не са достатъчни, за да се преодолее недостигът на способности. Ние все още сме далеч от постигането на общите ни стандарти, включително заделяне на 35 % от общите разходи за оборудване за съвместни обществени поръчки. Доброволният подход към сътрудничеството в областта на отбраната трябва да се превърне в реален ангажимент. Един ежегоден координиран процес на преглед на равнище ЕС за обсъждане на планове за военни разходи на държавите членки би могъл да доведе до по-тясна съгласуваност на планирането в областта на отбраната и развитието на способностите. Това следва да се извърши в пълна съгласуваност с процеса на планиране на отбраната от НАТО. Европейската агенция по отбрана (EDA) трябва да играе ключова роля чрез укрепване на плана за развитие на способностите като действа като посредник между държавите членки и Комисията и оказва съдействие на държавите членки за развиване на способностите, произтичащи от политическите цели, посочени в настоящата стратегия.

Сътрудничеството в областта на отбраната между държавите членки систематично ще се насърчава. Редовното оценяване на показателите на EDA може да доведе до положителен партньорски натиск сред държавите членки. От съществено значение е фактът, че финансирането от ЕС за научни изследвания и технологии в областта на отбраната, отразено първо в междинния преглед на многогодишната финансова рамка и след това в цялостна програма през следващия бюджетен цикъл, ще се окаже от основно значение за развитието на отбранителните способности, от които Европа се нуждае.

Устойчивата, иновативна и конкурентоспособна европейска отбранителна промишленост е от съществено значение за стратегическата автономност на Европа и за надеждна ОПСО. Освен това тя може да стимулира растежа и създаването на работни места. Една солидна европейска отбранителна, технологична и индустриална база се нуждае от справедлив, функциониращ и прозрачен вътрешен пазар, сигурност на доставките и структуриран диалог със съответните отрасли на промишлеността. Освен това осигуряването на участието на малки и средни предприятия (МСП) в сектора на отбраната може да подобри иновациите и инвестициите във военните технологии на бъдещето.

Бързо реагиращ Съюз

Живеем в свят на предвидима непредсказуемост. Ето защо ще се сдобием с нужния капацитет, за да реагираме по-бързо и по-гъвкаво на предстоящи неизвестни събития. Един по-бързо реагиращ Съюз изисква промени. Нуждаем се от промени в областта на дипломатията, ОПСО и развитието, както и от инвестиции в базата от знания, които са в основата на нашата външна дейност.

Първо нашата дипломатическа дейност трябва да бъде напълно обоснована от Договора от Лисабон. Външната политика на ЕС не е солово изпълнение: тя е оркестър, който свири от една и съща партитура. Нашето многообразие представлява огромен актив, при условие че продължаваме да сме обединени и работим координирано. Сътрудничеството между държавите членки може да засили ангажираността ни на световната сцена. Държава членка или група държави членки, които желаят и са в състояние да дадат своя принос могат да бъдат поканени от върховния представител (ВП), под отговорността на Съвета, за изпълнение на договорените позиции на Съвета. ВП ще информира подробно Съвета и ще осигурява съгласуваността с договорените политики на ЕС.

Второ, ОПСО трябва да стане по-бърза и по-ефективна. Европейците трябва да бъдат готови за бърза реакция при кризи в пълно съответствие с Устава на ООН. Това изисква държавите членки да засилят способността за разгръщане и оперативната съвместимост на въоръжените си сили посредством обучение и учения. Ние трябва да развиваме способността за бързо реагиране и като преодоляваме процедурните, финансовите и политическите пречки, които възпрепятстват разгръщането на бойни групи и сформирането на сили и намаляват ефективността на военните операции по линия на ОПСО. Същевременно трябва допълнително да развиваме нашите граждански мисии, които са „запазена марка“ на ОПСО, чрез насърчаване на сформирането на сили, ускоряване на разгръщането им и осигуряване на подходящо обучение въз основа на учебните програми в целия ЕС. За да реагира бързо, ОПСО изисква и рационализиране на нашата институционална структура. Трябва да засилим оперативното планиране и изпълняващите структури и да изградим по-тесни връзки между гражданските и военните структури и мисии, като се има предвид, че те могат да бъдат разположени на едно и също място. В тази област следва да се проучи засиленото сътрудничество между държавите членки. Ако това се окаже успешно и се докаже с течение на времето, може да се стигне до по-структурирана форма на сътрудничество, която оползотворява напълно потенциала на Договора от Лисабон.

Трето, политиката за развитие ще стане по-гъвкава и съобразена със стратегическите ни приоритети. Заявяваме отново своя колективен ангажимент за постигане на целта от 0,7 % ОПР/БНД в съответствие с принципите на Комитета за подпомагане на развитието (КПР). Фондовете за развитие трябва да бъдат стабилни, но продължителните програмни цикли ограничават своевременното използване на подкрепата на ЕС и могат да намалят видимостта и въздействието ни. Следва по по-гъвкав начин да се предоставят ограничени суми за дейности на място, особено за предотвратяване на конфликти и за подкрепа на гражданското общество. В рамките на Комисията ще бъде въведена гъвкавост в нашите финансови инструменти, което ще даде възможност средства, за които не са поети задължения през дадена година, да бъдат прехвърляни за следващи години, за да бъдат използвани за реагиране на кризи. Това ще помогне също така да се запълни празнината между финансовите инструменти и бюджетните редове. Успоредно с това е настъпил моментът да обмислим възможността за намаляване на броя на инструментите, за да увеличим нашата последователност и гъвкавост, като в същото време увеличим общия размер на средствата, предназначени за развитие.

Адаптивните външни действия трябва да бъдат подкрепени със солидна база от знания. Целенасоченият подход към устойчивостта и към предотвратяването и разрешаването на конфликти налага по-задълбочена ситуационна осведоменост. ЕС ще инвестира в ЕСВД и ще подобри координацията между институциите и държавите членки. Да поставим нашите различни национални култури в услуга на общите ни интереси е предизвикателство, но пък разполагаме със запас от ненадминати способности. За да ги използваме оптимално, ще инвестираме в хората, най-вече в тези на място. Това означава да предоставим на нашите делегации необходимите експертни познания, включително по секторни въпроси и местни езици, да ценим опита във и със даден регион, да укрепваме политическите отдели на делегациите и да насърчаваме оперативния персонал да използва повече експертните си познания в политическо отношение. Това означава да засилим участието на жените в разработването на външната политика. Това означава да инвестираме в системата на ЕС за ранно предупреждение за конфликти и да отчитаме конфликтите и правата на човека във всичките ни външни ангажменти. Освен това ще се стремим към увеличаване на обмена на информация и съвместното докладване, анализ и планиране на реакцията между посолствата на държавите членки, делегациите на ЕС, службите на Комисията, специалните представители на ЕС и мисиите по линия на ОПСО. Ще насърчаваме взаимното обогатяване между нас и регионалните и международните организации, гражданското общество, академичните среди, мозъчните тръстове и частния сектор. Ще постигнем това както с традиционни средства — диалог, сътрудничество и подкрепа, така и чрез новаторски форми, като обмен, зачисляване на персонал и съвместни структури, впрягайки в нашата система знания и креативност.

Сплотен Съюз

На последно място, външните ни действия ще станат по-сплотени. С годините бяха направени важни стъпки в това отношение: сред тях са институционални иновации като създадените с Договора от Лисабон пост с двойна функция „върховен представител и заместник-председател на Комисията“ (ВП/ЗП) и Европейска служба за външна дейност (ЕСВД). В основата на постигането на съгласувана роля на ЕС в света стои силна ЕСВД, която работи заедно с другите институции на ЕС. Усилията за постигане на съгласуваност включват също иновации на политиката, като „всеобхватния подход към конфликтите и кризите“ и съвместното планиране в областта на развитието, като те трябва да бъдат допълнително засилени. Сред новите области на нашите съгласувани външни действия са енергийната дипломация, културната дипломация и икономическата дипломация.

Един по-проспериращ Съюз изисква в отношенията с всички държави и региони да се поставят икономически приоритети, които да бъдат интегрирани във външните измерения на всички вътрешни политики. Един по-проспериращ Съюз налага засилена координация между ЕС и държавите членки, ЕИБ и частния сектор. Целите за устойчиво развитие (ЦУР) също представляват възможност за стимулиране на такава съгласуваност. Тяхното осъществяване ще създаде съгласуваност между вътрешното и външното измерение на нашите политики и в рамките на финансовите инструменти. Това ще ни позволи да разработим нови начини за съчетаване на безвъзмездни средства, заеми и публично-частни партньорства. ЦУР ни стимулират да разширим и прилагаме принципа за съгласуваност на политиките в интерес на развитието и в други области на политиките, както и да насърчаваме съвместния анализ и ангажираността на службите на Комисията, институциите и държавите членки.

Дейността ни трябва да бъде по-съгласувана в рамките на вътрешните и външните политики. Явлението миграция например налага балансирано и съобразено с правата на човека съчетание от политики с оглед на управлението на потоците и справянето със структурните причини за миграцията. Това означава да преодолеем разпокъсаността на външните политики, свързани с миграцията. По-специално, ще разработим силни връзки между усилията в хуманитарната област и областта на развитието посредством съвместен анализ на риска и многогодишно програмиране и финансиране. Освен това ще направим така, че различните външни политики и инструменти да бъдат съобразени с миграцията — от дипломатията и ОПСО до развитието и изменението на климата — и ще гарантираме тяхната съгласуваност с вътрешните политики по отношение на управлението на границите, вътрешната сигурност, убежището, заетостта, културата и образованието.

От гледна точка на сигурността тероризмът, хибридните заплахи и организираната престъпност не признават граници. Това налага по-строги институционални връзки между нашите външни действия и вътрешното пространство на свобода, сигурност и правосъдие. По-тесни връзки ще се стимулират чрез съвместни заседания на Съвета и съвместни работни групи между ЕСВД и Комисията. Отбранителната политика също трябва да бъде по-добре свързана с политиките за вътрешния пазар, промишлеността и космическото пространство. Усилията на държавите членки също следва да бъдат по-съгласувани: трябва да се укрепи сътрудничеството между нашите правоприлагащи органи, съдебната система и разузнавателните служби. Трябва да използваме пълния потенциал на Европол и Евроюст и да осигурим по-голяма подкрепа за Центъра на ЕС за анализ на информация. Трябва да запазваме европейските бази данни и да координираме информацията, извлечена от тях, както и да поставим ИКТ, включително анализа на големи информационни масиви, в услуга на по-задълбочената ситуационна осведоменост. Нашите граждани се нуждаят от по-голяма защита, включително и в трети държави, чрез съвместни планове за действие при извънредни ситуации и учения за реагиране при кризи между държавите членки.

Дейността ни трябва да бъде по-съгласувана по отношение на политиките в областта на сигурността и развитието. Мисиите по линия на ОПСО за изграждане на капацитет следва да бъдат координирани с дейността на Комисията в сектора на сигурността и принципите на правовата държава. Изграждането на капацитет в подкрепа на сигурността и развитието може да изиграе ключова роля в предоставянето на отговорности и възможности на нашите партньори за предотвратяване и реагиране на кризи, и ще трябва да получи финансова подкрепа от ЕС. В политиката ни на запазване на мира трябва също така да се осигури плавен преход от краткосрочното управление на кризи към дългосрочно укрепване на мира, за да се избегнат пропуски в рамките на целия цикъл на конфликта. Дългосрочната работа в областта на превантивния мир, устойчивостта и правата на човека трябва да бъде обвързана с реагирането при кризи чрез хуманитарната помощ, ОПСО, санкциите и дипломатията.

И на последно място, систематично ще застъпваме въпросите, свързани с правата на човека и равенството между половете, във всички сектори на политиката и всички институции и ще насърчаваме по-тесната координация в областта на цифровите технологии. В рамките на ЕСВД и Комисията е необходима по-голяма осведоменост и повече експертен опит по такива въпроси. По-добрата координация между институциите също би допринесла за съгласуваността и разпространението на най-добри практики, което ще ни помогне да изградим по-силен Съюз и по-стабилен, мирен и устойчив свят.

Перспективи

В основата на настоящата стратегия са залегнали визията и амбицията за по-силен Съюз, който желае и е в състояние да донесе положителна промяна за гражданите си и за света. Сега трябва бързо да претворим това в дела. На първо място, ще преразгледаме съществуващите секторни стратегии и ще разработим и приложим нови тематични или географски стратегии в съответствие с политическите приоритети на настоящата стратегия. Тази работа трябва да започне с определянето на ясни процедури и срокове, договорени своевременно от всички заинтересовани участници. На второ място, самата глобална стратегия на ЕС ще трябва да подлежи на периодичен преглед, в консултация със Съвета, Комисията и Европейския парламент. Ежегодно ще разглеждаме актуалното състояние, свързано със стратегията, и ще посочваме областите, в които нейното прилагане трябва да бъде допълнително укрепено. Накрая, когато ЕС и неговите държавите членки сметнат за необходимо, ще започне нов процес на стратегически размисъл, който да позволи на Съюза успешно да върви напред в съвременния свят. Гражданите ни заслужават един истински Съюз, който да утвърждава общите ни интереси, като действа по отговорен начин и в партньорство с другите участници.